

 **Conselh Generau d'Aran**  
**Manifèst 'En Pirenèu, volem decidir'**

**NOSATI, ERA GENT QUE VIU EN PIRENÈU**

**MANIFESTAM**

**Prumèr.** - Pendent milèrs d'ans, es pagesi e es abitants d'aguestes montanhes an modelat eth paisatge. Vals diboishades de prats, de bòsqui que de tostemp s'an creat damb eth trabalh anonim des nòsti dauancèrs. Un eretatge qu'ei eth vertadèr legat d'ua biodiversitat qu'ei resultat dera cultura deth peishiu e deth trabalh des òmes e des hemnes des montanhes.

**Dusau.** - Qu'es programes de reintroduccion der os, que ja denoncièrem en prumèr manifèst deth Pirenèu signat en Vielha eth 31 de març deth 2006, e de d'auti grani predadors que comencèren er an 1996 s'an imosat sense cap de concertacion ne an respectat era voluntat des poblants d'aguestes vals e s'a fomentat un procès de reintroduccion d'espècies qu'a afectat grèuments es activitats d'aguestes montanhes. En aquest procès s'an desbrenbat mesures reaus e efectives entà garantir era pervivència d'uns sectors qu'aué son es grani menaçadi deth Pirenèu.

**Tresau.** - Enes prumeries deth sègle XXI, ena entrada deth tresau millenari, es abitants deth Pirenèu manifestam era nòsta fèrma conviccion que **volem contunhar en ues montanhes** a on er òme, com a passat pendent sègles, age eth sòn lòc e un projècte de vida digne. **Non mos volem cap extinguir.**

**Quatau.** - Que volem contribuir encara ena conservacion des nòstes montanhes, mès volem qu'era preservacion tanben sigue era conservacion dera nòsta manèra de viuer, dera nòsta cultura e des nòstes tradicions, perque eth Pirenèu, sense era presència activa dera sua gent, es sòns pagesi, es sòns ramats e era sua cultura, camine irreversiblement entara pèrta des sues caracteristiques essenciaus.

**Cincau.** - De tostemp, a on i a agut un pastor damb un ramat a apareishut eth lop o er os. Mès enquiara aparicion dera legislacion ambientau modèrna, es pagesi qu'an sabut e an podut defèner es sòns animaus des atacs des lops e des ossi. Es normes actuaus mos estaquen de mans entà defèner-mos d'aqueri atacs, e eth pagament des maus, era unica alternativa que mos plantege actuauments era Administracion Publica, non pòt èster pas ua solucion definitiva. S'era actuacion dera Administracion Publica se limite simplaments a pagar es maus, alavetz contribuirà a convertir er os e eth lop en un predador exclusiu de ramat. Per ua auta part, es maus reïteradi des ossi e des lops sus eth bestiar, provòquen era des-hèta des ramats, non hè viable eth trabalh des pastors e desmotive as pagesi. **Per aquerò demanam qu'acaben es programes de reintroduccion d'espècies de grani predadors per part der Estat Francés, damb era complicitat des govèrns espanhòu, catalan e andorran, vista era incompatibilitat d'aguestes espècies damb era nòsta ramaderia extensiva.**

**Siesau.** - Eth Pirenèu a de besonh as sòns pagesi e ara sua gent, tad aquerò cau que sigue ua montanha abitada, dinamica e capabla de conciliar era modernitat en toti es sòns sectors. Convertir eth Pirenèu en un santuari tà determinades espècies animaus dempús d'eradicar des sues montanhes es pastors e es activitats umanes, **ei un atemptat a tota ua forma de cultura qu'a milèrs d'ans e qu'a contribuït a establir equilibris e a garantir era biodiversitat dera flòra e era creacion de peishius e paisatges qu'aué an permetut desvolopar ua indústria toristica vitau entà fòrça sectors economics d'aguesti territòris.**

**Setau.** - Dempús de decennis de desbrenbe, enes començaments deth sègle XXI, quan er enseu dera nòsta societat mòstre interès pes procèssi agroalimentaris salutaris, **eth Pirenèu a ua oportunitat entara produccion d'aliments de qualitat, damb eth foment des sues races**

## Manifèst 'En Pirenèu, volem decidir'

autoctònes, es sòns productes e sòns coneishements. Sabem tier suenh des nòsti bòsqui, recuperar prats, evitar era proliferacion deth matarràs, previer es huecs e ac volem hèr en futur entà mantier es nòstes montanhes e es nòsti peishius de montanha en condicions, e tad aquerò demanam era colaboracion des administracions publiques.

**Ueitau.** - Tostemps mos auem comprometet damb era conservacion dera montanha, com ja auem demostrat damb era preservacion de d'agues espècies, ua actitud qu'a acompanhat era nòsta manèra de víuer de tostemps, mès non volem cap víuer de manèra permanenta ena simpla subervivença. Que volem un futur tàs nòsti hilhs en Pirenèu. Volem poder veir as pagesi e as sòns ramats, mès non pas en actuau estat d'abandonament e desconsideracion que patissen. Que volem contribuïr a mantier viu e conservat eth Pirenèu perque, sustot, ei eth paisatge des nòsti dauancèrs e ara tanben ei eth nòste.

### QU'EI PER AQUERÒ QUE VOLEM E DEMANAM:

1. Volem e demanam as administracions publiques **qu'utilizen es recorsi publics destinadi a determinadi projectes entà garantir era preséncia des pagesi e des activitats tradicionaus enes nòstes montanhes**, e que tenguen en compde es factors socials e umans que depenen d'eri.
2. Volem e demanam qu'en futur, es principis dera biodiversitat siguen tractadi d'ua **perspectiva globau dera situacion enes nòstes montanhes**, e que tenguen en compde es factors ambientaus, socials e economics, entà garantir un desenvolopament duradis des de totes es sues concepcions, e non pas sonque dera perspectiva d'espècies emblematicas.
3. Volem e demanam qu'en lòc de grops de trabalh especializadi en "ossi e lops" se cree un **grop de trabalh entà abordar es factors de conservacion des nòstes montanhes en sòn enseu**, dempús de considerar es factors de preservacion ambientau, economics, professionaus e socials. Damb era incorporacion d'investigadors e especialistes d'aguesti camps amassa damb actors representatius de tot eth territòri.
4. Volem e demanam que, en vista deth fracàs social deth programa LIFE, es administracions promotores retornen es nòstes montanhes ara situacion d'abans deth començament der an 1996, entà **evitar definitivaments es efèctes negatius qu'actuauments se produsissen sus es nòstes economies e sus eth desenvolopament duradis des nòsti territòris**.

Es signataris d'aguest **MANIFÈST**, institucions publiques, representants publics, pagesi, associacions economicas, institucions publiques, adreçam as diuerses autoritats dera Union Europèa, Estat, Estat Francés, Generalitat de Catalonha, Govèrn d'Andorra, dera Union Europèa e a totes aqueres persones e institucions interessades aguest **MANIFÈST**.

Les, 6 de deseme de 2008